Rakentajan näkökulma

Säilyttävä korjaaminen

Lauri Leppänen, rakennusrestauroinnin artenomi (amk)

- rakennusresturoija, korjausrakentaja nautin vanhojen rakennusten tutkivasta kunnostamisesta

- kyseenalaistaja, tutkimme vanhoja rakenteita ja opiskelemme vanhojen puurakenteiden kunnostusta työn ohessa

-vanhojen rakennusten korjaamisen suunnittelija ja tekijä

- käynyt koulua, mutta täytyy tehdä vielä vuosia töitä, vähitellen oppii

- jokainen kohde on uusi haaste, jota on lähestyttävä nöyrästi

Miksi olen täällä

- kertomassa työmaalla työskentelevänä vanhoista rakennuksista, mitä olemme oppinneet vuosien saatossa
- kertomassa miksi rakennus vaurioituu ja mitkä ovat säilyttävän korjausrakentamisen periaatteet
- ei stailaamista nykyaikaiseksi, ei remontoinnista vaan rakennusten säilyttämisestä.
- jokainen voi tietysti päättää miten tarkasti näitä neuvoja noudattaa, ohjeet voivat olla monin paikoin ehdottoman kuuloisia

Vanhan talon säästävä korjausrakentaminen ja kestävät korjaustavat

- miten vanhan talon kunnostaminen tulisi aloittaa
- miten vanhan talon kunnostustöitä kannattaa tehdä ja mitä täytyy osata
- käytännön neuvoja ja vinkkejä – näkökulmana käytännön tekeminen
- missä voi mennä eniten vikaan

Kunnostaminen

- valitaan materiaalit joissa ei ole muovia
- kosteuskapasiteetti, hygroskooppisuus
- ilmatiiveys, muttei höyrytiiveys
- vanhaa rakennusta ei pureta pelkäksi kehikoksi
- jokainen kohde on yksilö – ei samoja valintoja kaikkiin
- kellarit ja ullakkotilat rakentamattomiksi tai rakennetaan oikein
- puumateriaaleissa valinta

Vanhoja rakennuksia kunnostettaessa käytetään usein uusia rakenneratkaisuja ja materiaaleja, joiden käyttäytyminen on erilaista kuin vanhoilla materiaaleilla ja usein tämä johtaa ongelmiin. Virheellisten rakenneratkaisujen seurauksena vanhoja rakennuksia on valitettavan usein pilattu ja pilataan edelleen.

Vanhojen rakennusten säilymisen edellytykset:

Vanhojen rakennusten säilymisen edellytykset:

- ehkäisevät toimenpiteet ja kunnosta huolehtiminen
  - maan pinnan viettäminen rakennukseen, routiminen yms.
  - kukkapenkit, pensaat, puut
  - vuotavat vesikourut ja katot, puhdistus, huolto
  - rikkoutunut tippalista
- vahvistaminen ja tukeminen
  - osittain hajonneita kohtia voidaan tukea, säilytetään alkuperäistä
  - jos kaikki vähänkin vaurioitunut uusitaan aina kokonaan,

  kohta on vain uusista materiaaleista tehtyjä vanhoja taloja, ei enää vanha, vaan kopio
  - vanhoja rakennuksia ei tulisi siirtää, vain jos muuten purettaisiin
- tuulettuva yläpohja, alapohja
  - rakentamaton vintti ja kellari
- hengittävä seinärakenne
  - muoviton
  - eristeillä hyvä kosteuskapasiteetti, puumateriaalit, pahvit, paperit, selluvilla…
  - ilmatiiveys

Miten aloitan kohteen kunnostamisen:

- asu ensin vuosi
- vauriokartoitus ja korjaussuunnitelma, ei yhtään reikää kattopahviin ennen sitä
  - koko talon läpi käyminen, mikä vaikuttaa mihinkin ja missä järjestyksessä kunnostetaan
- tekniikoiden ja menetelmien valinta, materiaalit yms.
- korjataan vaurioalueet ja parannetaan tarvittaessa
  - ulkoverhoukset voidaan purkaa ehjänä
  - lattioita ei tarvitse purkaa hirsikorajusten yhteydessä
- dokumentointi
- raportti

Missä voi mennä eniten vikaan:

- purkaa talon hirsirungolle ja kokee tekevänsä kulttuuriteon
- aloittaa ilman suunnittelua työn
- ei pitäydy perinteisissä materiaaleissa
- maalityyppi vanhan talon ikkunoihin ja ulkoverhouksiin
- ei etsi suunnittelijaa, joka ymmärtää vanhaa rakennusta esim lvi-suunnittelija, painovoimisen ilmanvaihdon
- ulkoverhouksien purku lisälämmöneristyksen vuoksi ja tuuletusraon merkitys

Rakentaminen nykyaikana ja ennen

- suunnittelu ja suunnittelijat
- rakentajat ja rakentamistapa sekä asenne
- rakennuttajan toiveet
  - voiko niihin vaikuttaa
- muoti
- Onko rakentamisemme huonon laadun takana asiakas, suunnittelijat vai rakentajat
- Rakentaminen pilkotaan suunnittelusta toteutukseen useiden yhden osa-alueen osaajien temmellyskentäksi
- Suunnittelijat ja rakentajat osaavat usein yhden tyylin ja tätä tyyliä käytetään kaikessa ja kaikissa kohteissa.
- Hyvä suunnittelija pystyy perustelemaan ja kääntämään asiakkaan pään

Miksi meillä on ongelmia rakennustemme kanssa? Miksi tämä ongelma paisuu koko ajan isommaksi?

- Rakennusmääräyksistä päättäjille tervettä maalaisjärkeä. Ohjeistaako rakennusteollisuus?
- Mitä mieltä on tutkijat ja yliopisto
- tutkimuksen tilanne suomessa
- tarvitsemme tutkimuksia todellisesta energiankulutuksesta
- Tarvitsemme tutkimustuloksia hydroskooppisista materiaaleista
    - Savi äänieristys, palo yms.

Uudet rakennuksemme

- Useat tuntemistani ja haastattelemistani ihmisistä on tehnyt muovitetun talon, koska heillä ei ole aikomustakaan asua siinä kuin hetki ja myydä pois
  - Sama puutalojen remonteissa, kaupungeissa
- rehellistä tietoa jakamalla saataisiin tehtyä rakennuksia, jotka kestäisivät isältä pojanpojalle ja ihmisillä olisi halu asua terveellisissä rakennuksissa
- Jopa rautakaupan myyjät ja uusien betonikerrostalojen suunnittelijat tietävät minkälainen talo on terveellinen talo

Rakentaminen tulisi tehdä:

- Rakennukset suunnitellaan ja rakennetaan ihmisten suurimmaksi investoinniksi koko elämässä
- Rakentaminen tulisi olla maalaisjärjellä ymmärrettävää. Rakentaminen ja rakenneratkaisut tulisi olla sellaisia joiden rakennusfysikaalinen toiminta voidaan selittää peruskansalaisellekin ymmärrettävästi.
- Rakennuksen käyttö ja huolto helppoa
- Jos rakennusmies ymmärtää rakennuksen rakennusfysiikan ja miksi rakenne on suunniteltu näin, saamme varmemmin kunnollisia taloja

Eri rakennusosien kunnostaminen

- vanhat rakennukset ja rakennusosat on tehty kunnostettaviksi
- oikeat materiaalit ensiarvoisen tärkeää
- perustukset, vesikatot, rungot, ulkoverhoukset, ikkunat ja ovet, lattiat yms.
  - vanhat kattorakenteet ja katemateriaalit
  - hirsirungot, vauriot ja kunnostaminen
  - ikkunat ja ovet
  - ulkoverhoukset, korjaus ja maalaus (puu, rapattu) yksityiskohdat, mittasuhteet
  - lattiat, lattiaeristeet
  - sisäpinnat, pinkopahvit, tapetit, materiaalit
  - kodin tekniikka
  - märkätilat
  - ilmanvaihto

Hyvä mieli

- Ihmiset arvostavat taas enemmän vanhoja rakennuksia
- Ihmiset arvostavat ja etsivät tietoa uusien terveellisten rakennusten rakentamisesta
- Koulurakennukset
    - Paijulan koulu
    - Pudasjärvi uusi hirsikoulu